

Nagovor predsednika Državnega sveta na 46. posvetu slovenskih zadružnikov

(Portorož, 12. marec 2019)

Spoštovane zadružnice in zadružniki,

- cenjeni gostitelj - predsednik Zadružne zveze Slovenije g. Peter Vrisk,
- g. Marjan Šarec, predsednik Vlade Republike Slovenije,
- dr. Aleksandra Pivec, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice in državni svetnik g. Cvetko Zupančič,
- visoki predstavniki državnih institucij in ostali visoki gostje,
- ugledni gostje iz Evropske komisije in organizacije COGECA,
- gospe in gospodje,

dovolite mi, da vas v imenu Državnega sveta, drugega doma slovenskega parlamenta - in v svojem osebnem imenu - pozdravim na 46. posvetu slovenskih zadružnikov.

Letos mineva 57 let od vzpostavitve skupne evropske kmetijske politike, ki se je oblikovala z namenom, da bi ljudem omogočila dobro in cenovno dostopno hrano in da bi kmetovalci lahko zaslužili za dostojno življenje. Po vseh teh letih ostajata oba osnovna cilja še vedno v veljavi, vendar so se - kot vemo zaradi tehnoloških, družbeno-ekonomskih in podnebnih izzivov - cilji sčasoma razširili tudi v smeri zagotavljanja prehranske varnosti, upravljanja naravnih virov, biotske raznovrstnosti, proizvodnje obnovljivih virov energije in zaposlovanja. Zadnja sprememba Skupne

kmetijske politike prinaša s seboj nove cilje: ustvariti rodovitna tla, okrepiti skrb za okolje in podnebne ukrepe ter družbeno-ekonomsko tkivo podeželskih območij. 15 let po našem polnopravnem članstvu v EU že lahko ocenjujemo, kaj vse se je v slovenskem kmetijstvu spremenilo in kakšne posledice je Skupna kmetijska politika do danes prinesla na naše kmetije.

Državni svet je v svojem pomembnem delu tudi predstavnik interesov kmetijstva. S politiko EU se seznanjamo sproti in v okviru pooblastil, ki jih imamo, podajamo predloge in mnenja do pogajalskih in drugih izhodišč. Poudarim naj, da v Državnem svetu delimo mnenje Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da je nastopil čas za prehod Evrope v bolj trajnostni model kmetijstva. Prav tako podpiramo vsa prizadevanja ter vse predlagane ukrepe, ki povečujejo odpornost tega izjemno pomembnega sektorja, ki ima posreden ali neposreden vpliv na številna druga področja - na gospodarstvo, turizem, okolje, socialo in nenazadnje tudi na zdravje.

Prav tako močno podpiramo vsa prizadevanja v smeri krepitve sposobnosti preživetja podeželja, za katerega lahko rečemo, da se je v zadnjih desetletjih zelo spremenilo v smeri urejenosti, obdelanosti in prepoznavnosti. A ves ta lep zunanji videz še zdaleč ni dovolj, da bi mladi ostajali na kmetijah. Zato v Državnem svetu posebej podpiramo vse predvidene ukrepe, ki izboljšujejo položaj kmeta, pa tudi položaj tistih, ki kmetije prenašajo na mlajše rodove, ob čemer smo državni svetniki že večkrat izrazili željo, da bi se ukrepi, namenjeni mladim kmetom, izvajali še po letu 2020.

Pomembna tema nacionalnega pomena se nanaša na ohranjanje kmetijskih zemljišč za pridelavo hrane. Tej problematiki bi bilo treba nameniti bistveno večjo skrb. Slovenija kot država bi morala še posebej skrbeti, da se kmetijska zemljišča, ki so omejena dobrina in nujna za preživetje populacije, ohranijo in ostanejo v naši lasti in upravljanju. Tudi zato se bodo morale naše kmetije v prihodnosti iz različnih razlogov še bolj povezovati. Narod brez lastne zemlje je kot narod brez lastne države. Razmere, kot jih narekuje globalizacija, same od sebe silijo v preseganje parcialnosti in zahtevajo, da veliko bolj kot v preteklosti razmišljamo strateško, da razmišljamo kot skupnost, da razmišljamo kot - odgovorna država.

Prav zadružništvo je tisto, ki lahko v panogi kmetijstva v bistveno v večji meri kot do sedaj prevzame vlogo nosilca tehnološkega razvoja in inovacij, digitalizacije in avtomatizacije, predvsem pa prepotrebni mehanizmov sodobnega menedžmenta. S povezovanjem in koncentracijo ponudbe lahko zadruga postanete bistveno bolj pomemben člen v obvladovanju kmetijskih trgov, zadržno dobro organizirana ponudba pa lahko v bistveno večji meri prispeva tudi k uravnavanju bolj pravičnih razmerij znotraj verige "od vil do vilic", v kateri je kmetovo delo velikokrat postavljeno v nezavidljiv in prepogosto že kar poniževalen položaj.

Izzivi, pred katerimi stoji naše kmetijstvo, so zelo veliki. Pri tem se zadružništvo kaže kot trdna organizacijska podstat. Z bogato tradicijo povezuje kmetovalce že stoletje in pol. Kmetijske zadruga, povezane v Zadružno zvezo Slovenije, premorete odlični kader, imate vrhunsko znanje, do podrobnosti poznate možnosti, potrebe in zahteve našega – še posebej lokalnega okolja ter ste v sami osnovi tudi namenjene

kmetom. Že iz geneze vašega nastanka je jasno razvidno, da ste se zadruga porodile v občutljivem in nadvsem pomembnem času gibanja za obrambo interesov slovenskih kmetov, obrtnikov in delavcev. Zato se vsi skupaj s ponosom oziramo v preteklost, ko je v kritičnih trenutkih zgodovine zadružno-posojilni sistem ohranil ne le naše kmetijstvo, temveč tudi najpomembnejše - našo nacionalno bit.

A morda zadruga danes - prav tako kot v preteklosti - že stojite pred novim in prav tako nadvse pomembnim izzivom: pred izzivom postati ključno stičišče interesov kmetijstva in potrošnikov - postati ključna vez med lokalnimi pridelovalci in javnimi ustanovami, ki iščejo lokalno pridelano hrano. Prav včeraj je v Državnem svetu tekkel posvet na temo lokalne in ekološke pridelave hrane s pomenljivim vprašanjem, kako naj lokalno pridelana hrana v bistveno večjem obsegu kot do sedaj pride na krožnike naših otrok, šolarjev, bolnikov in ostarelih, ki pravzaprav tudi najbolj potrebujejo zdravo, svežo in kvalitetno hrano. Zadruga bi morda lahko postale celo ključen del rešitve problema, ki zadeva vse nas - kako omogočiti zanesljiv in dostojen vir zaslužka in preživetja našega kmetijstva, prispevati k zdravju naših državljanov in obenem poskrbeti za dobrobit okolja, v katerem vsi skupaj delamo in živimo.

Spoštovani,

naj ob zaključku čestitam vodstvu Zadružne zveze Slovenije za uspešno vodenje in vsem zadružnikom za opravljeno delo. Želim vam uspešno zadružno posvetovanje.

Hvala.